

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4886/24
25.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужила АА из ..., и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Немања Милошевић, адвокат из Београда, Булевар Михајла Пупина бр. 165А, против тужене ВВ из ..., чији је пуномоћник Славиша Вукосављевић, адвокат из Београда, ул. Милентија Поповића бр. 29/13, ради утврђења недостојности за наслеђивање, вредност предмета спора 3.500.000,00 динара, одлучујући о жалби тужила изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П бр. 2194/19 од 09.02.2024. године, у седници већа одржаној дана 25.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба тужила и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Другог основног суда у Београду П бр. 2194/19 од 09.02.2024. године у ставу првом и другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Другог основног суда у Београду П бр. 2194/19 од 09.02.2024. године, тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈУ** тужиле АА и ББ да туженој ВВ солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 424.650,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде, под претњом принудног извршења, док се изнад наведеног износа па до износа од 492.150,00 динара, досуђеног ожалбеном пресудом, захтев тужене одбија као неоснован.

Образложење

Ставом првим изреке ожалбене пресуде, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужила којом су тражиле да се утврди да тужена као недостојна за наслеђивање не може наследити на основу закона или завештања оставиоца, покојног ГГ, ЈМБГ ..., који је преминуо дана 12.09.2002. године у ... Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужила којим су тражиле да се утврди да оне као ћерке оставиоца, покојног ГГ имају искључиво право на заоставштину оставиоца, а која се састоји од зграде (породичне куће), која се налази на адреси ..., површине 75м², број

дела 1, изграђене на катастарској парцели број ..., уписане у Лист непокретности број ... КО ..., уписано као власништво оставиоца ГГ са уделом од 1/1, те да тужена призна и трпи укњижбу права својине тужила на наведеној непокретности у земљишним књигама. Ставом трећим изреке, обавезане су тужиље да туженој солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 492.150,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде тужиље су благовремено изјавиле жалбу из свих законом прописаних разлога.

Тужена је поднела одговор на жалбу.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 ЗПП ("Службени гласник Р. Србије", бр. 72/11 са свим изменама и допунама), овај суд је оценио да је жалба тужила делимично основана.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које повреде овај суд као другостепени пази по службеној дужности, нити се жалбом тужила указује на друге повреде поступка које би биле битне.

Према утврђеном чињеничном стању, покојни ГГ је био отац тужила, а тужена ВВ му је била супруга из другог брака. Њихова мајка, ДД се споразумно развела од покојног ГГ 1987.-1988. године. Након развода брака он је упознао тужену ВВ и њихова емотивна заједница је трајала од 1993. године, да би 1998. године склопили брак који је престао ГГ смрћу 12.09.2002. године. Покојни ГГ се у периоду од 21.03.2002. године, па до 19.04.2002. године лечио од алкохолизма на Институту за неуропсихијатрију "Др. Лаза Лазаревић", уз препоруку да убудуће не сме конзумирати алкохол. У периоду од 18.06.2002. године до 30.08.2002. године, покојни ГГ се лечио од синдрома зависности од алкохола на Институту за ментално здравље и то кроз мотивациону групу Дневне болнице коју је посећивао заједно са туженом као својим пратиоцем и сарадником, те је у оквиру лечења прошао програм мотивационе групе и третман је завршио у оквиру својих психофизичких могућности. Из достављене медицинске документације Института за ментално здравље произлази да је ГГ на терапије долазио у пратњи своје супруге, овде тужене ВВ, да је у документацији констатовано да он уназад годину дана не виђа своје ћерке, овде тужиље, те и да не зна где оне станују, коју чињеницу тужиље током поступка пред првостепеним судом нису спориле, уз навод да са оцем нису биле у добрим односима, те да оне немају непосредна сазнања о начину на који је он живео са туженом у току трајања њихове заједнице живота, нити како се тужена опходила према њему. ГГ је 12 дана по завршетку овог третмана, тачније 12.09.2002.године извршио самоубиство вешањем. Тужиље свој тужбени захтев о неподобности за наслеђивање тужене заснивају на чињеници да је она узроковала његово самоубиство, давајући му алкохол који он није смео да конзумира, с тим да су оне у свом исказу навеле да оне о томе немају непосредна сазнања, већ да су то сазнале од своје тетке, сведока ЂЂ, која је у свом исказу навела да је ГГ почео да конзумира алкохол када је почео да живи са туженом, те да иако она то није видела сматра да му је тужена ВВ давала алкохол. Из исказа сведока ЕЕ и ЖЖ произлази да су ГГ и овде тужена ВВ

имали складан брак, да је ГГ почео да конзумира алкохол у већим количинама крајем деведесетих година, а да су они били очевици када га је тужена ВВ одвраћала од конзумирања алкохола. Утврђено је да су покојни ГГ и ВВ у браку остваривали приходе, да их нико није финансијски помагао, већ су живели од средстава остварених заједничким радом. У време када је ГГ извршио самоубиство тужена није била у кући, а из њеног исказа произлази да је била у ..., како би регулисала питање у вези свог стана који тамо поседује. Заоставштину покојног ГГ чини породична кућа у ..., површине 75м², изграђена на катастарској парцели број..., као и власништво на истој парцели, све уписано у Лист непокретности број ... КО ...

Првостепени суд је полазећи од овако утврђеног чињеничног стања оценио да у конкретном случају нису испуњени услови из члана 4 Закона о наслеђивању за утврђење да је тужена недостојна за наслеђивање покојног ГГ, следствено чему је неоснован и захтев тужила да се утврди да оне имају искључиво право на заоставштину свога оца, због чега је одбијен тужбени захтев истих и одлучено као у ставу првом и другом изреке. Наиме, тужиле свој тужбени захтев о недостојности тужене за наслеђивање њиховог оца заснивају на чињеници да је она њиховом оцу који је боловао од алкохолизма давала веће количине алкохолног пића, а што представља ускраћивање нужне помоћи болесном лицу, те и да се она огрешила о законску обавезу издржавања оставиоца. Током првостепеног поступка није утврђена узрочно-последична веза између радњи тужене као наследника и последица које су наступиле по оставиоца, а што би сагласно одредби члана 4 Закона о наслеђивању водило њеној недостојности за наслеђивање. Ово имајући у виду да из писаних доказа-медицинске документације недвосмислено произлази да је тужена ВВ активно учествовала у лечењу свог супруга од алкохолизма, с обзиром да је она била његов сарадник-пратилац током лечења при дневној болници Института за ментално здравље у Београду, чиме му није ускратила нужну помоћ како су то тужиле тврдили. С друге стране, током првостепеног поступка утврђено је да тужена ВВ није занемаривала своју супружанску дужност да издржава покојног ГГ, тим пре што су обоје радили, остваривали заједничке приходе од којих су се издржавали, а тужиле као ћерке су током поступка изјавиле да оне оца нису помагале, нити је било потребе за тим.

Оцењујући жалбене наводе тужила овај суд налази да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужила. Разлоге које је за одлуку дао првостепени суд у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, одредбом члана 4 Закона о наслеђивању, а на коју одредбу се у доношењу ожалбене пресуде позвао и првостепени суд, таксативно су набројани случајеви када одређено лице не може наследити на основу закона или завештања, нити може стећи какву корист из завештања. Према овој одредби недостојан за наслеђивање је онај ко је умишљајно усмртио оставиоца или је то покушао, затим уколико је принудом, претњом или преваром навео оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у томе спречио, онај који је у намери спречавања оставиоцеве последње воље уништио или сакрио његово завештање или га је фалсификовао, те лице које се теже огрешило о законску обавезу издржавања оставиоца или му је ускратило нужну помоћ.

Дакле, Закон о наслеђивању на јасан и децидан начин регулише у којим то случајевима наследник не може наследити оставиоца због своје недостојности за наслеђивање.

У конкретном случају, а како то правилно налази првостепени суд тужена током брака са покојним ГГ истом није ускратила нужну помоћ, нити се огрешила о законску обавезу издржавања оставиоца сагласно одредби члана 151 Породичног закона, с обзиром на то да је из изведених доказа утврђено да су тужена и покојни ГГ имали заједницу живота скоро 10 година, од чега 5 година у ванбрачној заједници, а од 1998. године па до смрти покојног ГГ у септембру 2002. године у брачној заједници, те да су обоје током трајања заједнице живота привређивали. Покојни ГГ је радио у ..., а тужена у "...", а затим и поседовали продавницу, те да их нико није финансијски помагао, што указује да су имали довољно средстава за живот, да је њихову заједницу живота реметио ГГ порок ка алкохолизму који је почео у већим количинама да конзумира крајем деведесетих година, као и да је конзумирање алкохола и био разлог његовог медицинског збрињавања на Институту за неуропсихијатрију "Др Лаза Лазаревић" у периоду од 21.03.2002. године, па до 19.04.2002. године, а затим и лечење од зависности од алкохолизма на Институту за ментално здравље, у ком лечењу му је тужена била искључива подршка, јер је она била његов сарадник и пратилац при Дневној болници Института за ментално здравље и то у периоду од 18.06.2002. године до 30.08.2002. године, чиме није испуњен ниједан од услова предвиђен чланом 4 Закона о наслеђивању за утврђење недостојности тужене за наслеђивање супруга, како је то правилно оценио првостепени суд.

Због тога су неосновани жалбени наводи тужила којима се побија ожалбена пресуда уз навод да је нејасно из којих разлога првостепени суд није поклонио веру исказу сведока ЂЂ, као ни исказима тужила, већ је своју одлуку засновао на исказу тужене и сведока које је она предложила. Наиме, према одредби члана 7 став 2 ЗПП, суд утврђује све чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева. Из садржине одредбе члана 8 овог закона, произлази да суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка одлучује које чињенице ће узети као доказане. Из овог произлази да ЗПП прихвата слободну оцену доказа као једно од начела, које суду омогућује да одлучује на основу свог слободног уверења, али тако да то уверење мора произаћи из савесне и брижљиве оцене доказа и резултата целокупног поступка. Слободно судијско уверење ограничено је изведеним доказима и оценом тих доказа, које мора да се креће у границама логичног размишљања и закључивања. Обавеза је суда да на одговарајући начин образложи како је и на који начин утврдио релевантне чињенице, јер слободна оцена доказа не дозвољава произвољност, арбитрарност и слободно закључивање, већ суштинску анализу и оцену сваког доказа по његовој унутрашњој вредности и узајамној вези са другим доказима или утврђеним чињеницама. Правилна оцена исказа парничних странака подразумева оцену њиховог држања пред судом, сагласност њихових исказа са другим изведеним доказима, са неспорним и општепознатим чињеницама, као и оцену општег утиска који странке остављају на суд приликом давања исказа. У овом случају, првостепени суд је утврдио да је тужена живела са пок. ГГ, оцем тужила, да оне нису биле у добрим односима са оцем, нити је њихов отац знао где њих две живе, што указује на изузетну њихову отуђеност, да је тужилама било познато да њихов отац конзумира алкохол, што је и био разлог његовог

медицинског збрињавања, те да га оне ни на који начин нису помагале. С друге стране, са туженом је имао заједницу живота, да су се издржавали од средстава добијених њиховим привређивањем, да ни тужиље ни ти пак саслушани сведок ЂЂ нису имале непосредна сазнања да је тужена та која је покојном ГГ давала алкохол, док из исказа сведока ЕЕ и ЖЖ, а који су се дружили са породицом ..., произлази да је тужена ВВ бранила ГГ да конзумира алкохол. Такође, из стања у списима предмета недвосмислено произлази да је тужена била једина подршка пок. ГГ у његовом лечењу од алкохолизма.

Неосновано је указивање тужених да првостепени суд погрешно тумачи одредбу члана 4 став 4 Закона о наслеђивању, с обзиром на то да суд не цени чињеницу да је покојни ГГ дуго био под терапијом, да је био ментални болесник, а тиме и неспособан за рад, али је и даље радио, иако је требао бити издржаван од своје супруге сагласно одредби члана 151 Породичног закона. Наиме, из исказа тужиља и сведока ЂЂ произлази да је ГГ трпео малтретирање од стране тужене, а и плашио се њене браће, због чега се његово стање годинама и поред медицинских третмана није поправљало, већ се погоршавало, а што је за последицу имало и смртни исход, те да нужна помоћ у овом случају значи присуство, помоћ и подршку код особа које су ментално нестабилне, а што је у овом случају изостало. Ово имајући у виду да постојећа медицинска документација управо другачије показује, а то је да је тужена била подршка свом супругу у лечењу од зависности од алкохолизма. То што покојни ГГ није истрајао у лечењу, те и што је 12 дана након завршетка медицинског третмана извршио самоубиство не значи да му није пружена помоћ од стране тужене. С друге стране, ниједан од изведених доказа, као што су искази тужиља саслушаних у својству странке, као ни сведока ЂЂ не указују да је тужена та која је покојном ГГ давала алкохол, а немогућност спречавања истог у конзумирању алкохола не може је чинити недостојном за наслеђивање.

Пошто је неоснован тужбени захтев тужиља за утврђење да је тужена недостојна за наслеђивање пок. ГГ, то је неоснован и захтев истих да се утврди да су оне као једине законске наследнице, власнице имовине пок. ГГ.

Како се ни осталим жалбеним наводима тужиља не доводи у сумњу правилност и законитост ожалбене пресуде у потврђујућем делу, то је овај суд применом одредбе члана 390 ЗПП-а, одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, у вези са одлуком о трошковима поступка садржаној у ставу трећем изреке ожалбене пресуде, по налажењу овог суда првостепени суд је погрешно применио одредбу члана 154 ЗПП-а, када је тужиље обавезао на накнаду трошкова у укупном износу од 492.150,00 динара, досуђујући туженој и трошкове на име састава два образложена поднеска.

Наиме, одредбом члана 154 ЗПП-а, прописано је да странци која је успела у спору досуђују се само нужни и неопходни трошкови за вођење парнице у којој је успела. У овој парници одржано је 6 рочишта на којима је пуномоћник тужене могао да изнесе све наводе којима оспорава тужбени захтев, због чега по налажењу овог суда два образложена поднеска и нису била нужна за вођење овог поступка, имајући у виду да је тужбени захтев тужиља најпре оспорен у одговору на тужбу, а затим и на одржаним рочиштима, па је овај суд у смислу одредбе члана 401 тачка 3 ЗПП-а, преиначио решење о трошковима поступка, тако што је обавезао тужиље да туженој солидарно

накнаде износ од 424.650,00 динара и то на име састава одговора на тужбу у износу од 33.750,00 динара, трошкове заступања тужене преко пуномоћника на 6 одржаних рочишта у износу од по 38.250,00 динара, приступа истог на 6 неодржаних рочишта у износима од по 21.375,00 динара, на име судске таксе за одговор на тужбу у износу од 33.150,00 динара, све обрачунато у складу са важећим АТ и ТТ, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, због чега је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија,
Светлана Павић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**